



PUHEENJOHTAJAN PARRAN JUPINOITA



Tätä kirjoittaessani Tampereelle tuli taasen hyvin vahva etätyömääräys. Muuallakin korona-tilanne on hyvin huolestuttava. Tilaisuuksia saa pitää ja tilaisuuksien järjestäjille annetaan ohjeita mm. koronapassin suhteen. Olemme kuitenkin vielä järjestämässä **'Viheralueiden turvallisuus'- koulutustilaisuutta 24.3.2022**. Tästä lisää jäsenkirjeen sivuilla ja netissä. Lisäksi tapaamme toisemme yhdistyksemme **kesäluento-päivillä Oulussa 24.-26.8.2022**. Kuten tiedätte, tarve koulutuksiin ja jopa livetapaamisiin on kova, mutta pidätämme oikeudet mahdollisiin muutoksiin näissä tilaisuuksissa. Elämme tapahtumien suhteen epävarmuuden ajassa.

Kuluneen viikon uutisista saimme lukea Suomen metsien suojelutavoitteen lisäämisestä sadoilla tuhansilla hehtaareilla. Muutoin luontokatoa ei voi pysäyttää. Sama haaste 'luontokadosta' on tietysti kaupungeissa ja rakennetun kaupunkialueen sisällä olevissa luontokohteissa. Miten rakennetun kaupunkialueen luontokohteet pärjäävät ja kestävätkä mahdollista lisääntyvää kulutusta tai muutosta ympäristössään? Miten voimme turvata niiden olemassaolon tuleville sukupolville? Pitääkö kaupungeissakin ratkoa laajemmin näitä haasteita ja tarkastella rakennettujen kortteleiden, liikennealueiden ja viheralueiden suhdetta ja integroitumista. Pitääkö sekä rakentamisessa ja kunnossapidossa ottaa huomioon ympäristöystävälliset ja kestävätkä kehityksen mukaiset ratkaisut?

Oma näkemykseni on, että kyllä pitää. Lisäksi meidän tulee ekosysteemipalveluiden lisäksi huolehtia viheralueiden rakennetuista palveluista. Luontoa ja -palveluita, eikä viheralueita ja niiden palveluita voi ulkoistaa. Niiden pitää olla jatkossakin kaikkien, ihmisenkin, saavutettavissa.

Toivotan teille kaikille rauhaa joulun aikaan ja terveellisen hyvää uutta vuotta!

Timo Koski
puheenjohtaja

Kaupunginpuutarhurien seura ry:n hallitus piti toiminnan suunnittelukokousta perinteisesti Kangasalan Ilkossa. Tämä oli meidän viimeinen matka Ilkkoon, koska tilat suljetaan kulu- van vuoden lopussa. Yhden paikan sulkeminen ei kuitenkaan lopeta meidän yhdistyksen toimintaa.

Kokouksessa valitsimme yhdistykselle toimihenkilöitä. Sihteerinä jatkaa **Masa O. Wacklin** ja varainhoitajana **Leila Grönholm**. Tiedotuksesta vastaa **Susanna Lappalainen**. Hänen vastuullaan on näiden jäsenkirjeiden taitto (monesti myös juttujen saamisen painostaminen), tiedotuksellinen yhteys kattojärjestöön (Viherympäristöliitto), nettisivut ja some. Somessa jokainen voi olla aktiivinen. Jos haluatte kuvianne jaettavaksi, niin ohjeet ovat yhdistyksen sivuilla Instagramissa, **@kaupunginpuutarhurienseura**. Muut hallituksen jäsenet toimivat aktiivisesti Viherympäristöliiton eri lautakunnissa ja työryhmissä. Vuosikokouksen päätöksiä mukaisesti kulu- na vuonna varapuheenjohtajana on **Pirjo Kosonen**.



KAUPUNGINPUUTARHURIEN
SEURA RY

Seuraa meitä FB:ssä ja Instagramissa!



Kaupunginpuutarhurien Seura ry



@kaupunginpuutarhurienseura

www.kaupunginpuutarhurienseura.fi



KPS:n hallitus toiminnansuunnitelupäivillä kurssikeskus Ilkossa. Vasemmalta Masa O. Wacklin, Timo Koski, Leila Grönholm, Katriina Arrakoski, Esa Rouvali, Susanna Lappalainen ja Marko Vuorinen. Etänä osallistuivat Pirjo Kosonen ja Tuija Pajunen.



Päivän aikana viheralueiden turvallisuuteen liittyviä teemoja käsitellään monipuolisesti leikki- ja liikuntapaikkojen, toimintapaistojen ja uimarantojen sekä kaupunkipuihin liittyvien asioiden kautta.

Hinta

Jäsenistölle ilmainen ja muille osallistujille 90 €.

Sisältää lounaan ja kahvit.

Ilmoittautuminen

Ilmoittautuminen KPS:n nettisivujen kautta, linkki aukeaa myöhemmin. Ilmoittautuminen on sitova. Peruuttamattomista ilmoittautumisista tullaan veloittamaan tilavuokran hinta 49€. Järjestäjä noudattaa koronaohjeistuksia ja suosituksia.

Saapuminen

Heurekaan on helppo saapua julkisilla liikennevälineillä, kuten junalla. Tikkurilan asemalta on noin 9 min. kävelymatka Tiedepuistoon. Katso tarkemmat saapumisohjeet täältä:

<https://www.heureka.fi/info/saapumisohjeet/>

KPS:n vuoden 2022 koulutuspäivä

VIHERALUEIDEN TURVALLISUUS 24.3.2022

klo 9:30-15:30, Tiedekeskus Heureka, Vantaa Tikkurila

Ohjelma (järjestäjä pidättää oikeuden muutoksiin)

- | | |
|-------|---|
| 9:00 | Aamukahvi |
| 9:30 | Tervetuloa kurssipäivään
Timo Koski , Kaupunginpuutarhurien Seuran pj.
kaupunginpuutarhuri/ Tampereen kaupunki. |
| 9:35 | Leikkipaikkatyöryhmän kuulumiset
Viherympäristöliiton leikkipaikkatyöryhmän pj.
Anna-Kaisa Kaukola, vastaava rakennuttaja/ Turun kaupunki. |
| 10:10 | Toimintapaistojen ja liikuntapaikkojen turvallisuus Marko Eskolainen, MMM/ Pro Park Palvelut Oy. |
| 11:15 | Lounas |
| 12:00 | Viheralueiden ja uimarantojen käyttäjäturvallisuus viranomaisnäkökulmasta
ylitarkastajat Jaakko Laitinen ja Konsta Kulmala/
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes). |
| 13:00 | Viheralueiden turvallisuus ja valvottavuus poliisin näkökulmasta |
| 13:30 | Valvontakamerat puistoalueilla
Esa Rouvali, piiripuutarhuri/ Porin kaupunki. |
| 14:00 | Kahvi |
| 14:20 | Kaupunkipuiden kuntoarviointi ja riskien hallinta
Sami Kiema, työnjohtaja, puidenhoito/ STARA. |
| 15:30 | Kurssipäivä päättyy |



Muutos on pysyvää

Vuoden 2020 alussa Oulussa yhdistettiin tilaajan ja tuottajan voimat samaan organisaatioon. Yleisten alueiden kunnossapidon kokonaisvastuu siirtyi aiemmin puhtaasti tuottajana toimineelle Oulun Infra -liikelaitokselle.

Katukunnossapidosta siirtyivät uuteen organisaatioon kunnossapidon valvojat ja – suunnittelijat ja viherpuolelta koko tilaajaporukka eli noin kymmenen henkilöä. Viherpuolen kunnossapidon tilaajien lisäksi liikelaitokseen siirtyivät myös vihersuunnittelun ja -rakentamisen tilaajat. Osa katupuolen tilaajista jäi hoitamaan luvitukseen liittyviä asioita entiseen tilaajaorganisaatioon. Allekirjoittaneen nimike säilyi muutoksessa kaupunginpuutarhurina, vaikka jotain muitakin nimiä kävi yhdistymisen aikana esillä. Itse halusin että perinteinen nimike säilyy silloin ja myös tulevaisuudessa.

Oulun Infra -liikelaitoksessa toimii nykyisellään kolme yksikköä eli maarakentamispalvelut, kunnossapitopalvelut sekä ympäristöpalvelut yksikkö, jonka päällikkönä allekirjoittaneella on ollut kunnia toimia vuoden 2020 alusta lähtien.

Mitä yhdistymisessä käytännössä sitten muuttui? Aikaisemmassa tilaajayksikössä meitä oli noin kymmenen hengen tiimi ja nyt uudessa organisaatiossa vahvuus on noin sata vakituista työntekijää. Kesäaikana henkilövahvuus kasvaa huomattavasti määräaikaisten työntekijöiden ja opiskelijoiden kautta. Uutena tehtäväalueena organisaatiomuutoksessa meille tuli ulkoliikuntapaikkojen kunnossapito, jonka vakituista henkilöstä on noin 30% yksikköme henkilöstöstä. Teemme viherkunnossapidon lisäksi nyt myös hiihtolatujen, jääkenttien ja uimarantojen kunnossapitoa koko kaupungin alueella.

Millaisia kokemuksia organisaatiomuutoksesta on parin vuoden ajalta? Viheralueiden kunnossapidossa ja rakentamisessa on saatu paljon synergiaetuja, kun tilaaja ja tuottaja ovat samassa organisaatiossa ja vieläpä samoissa tiloissa. Toisaalta taas suunnittelun kannalta on ollut jonkin verran haasteita, kun muut suunnittelijat ovat eri organisaatiossa. Aiemmin tehtiin hyvin tiivistä yhteistyötä mm. katusuunnittelun ja kaavoituksen kanssa. Ulkoliikuntapaikkojen kunnossapidon suhteen ollaan tiivistetty yhteistyötä ja osa työntekijöistä tekee talvella ulkoliikunnan töitä ja kesäksi siirtyy viheralueiden hoitoon. Omalta osalta tehtäviin on tullut huomattavasti lisää henkilöstöön liittyvän problematiikan ratkomista ja toki teh-



täväkenttä on laajentunut huomattavasti muutenkin. Vaikka niin sanottua tilaaja – tuottaja kuviota on toisaalta saatu purettua, edelleen lasketaan sekä kunnossapidon että rakentamisen osalta tarjouksia omalla tuotannolla tehtävistä töistä. Rakentamiskohteissa tarjoukset ovat kohdekohtaisia ja osin vuosisopimuksia. Kunnossapidon osalta on päästy tekemään vuoden mittaisista sopimuksista jopa neljän vuoden pituisiin sopimuksiin. Parin vuoden aikana korona on sotkenut moneneen kertaan kuviot ja ehkä ihan parhaaseen vauhtiin ei olla yhdistymisen suhteen päästy, vaikka pari vuotta alkaakin olla takana.

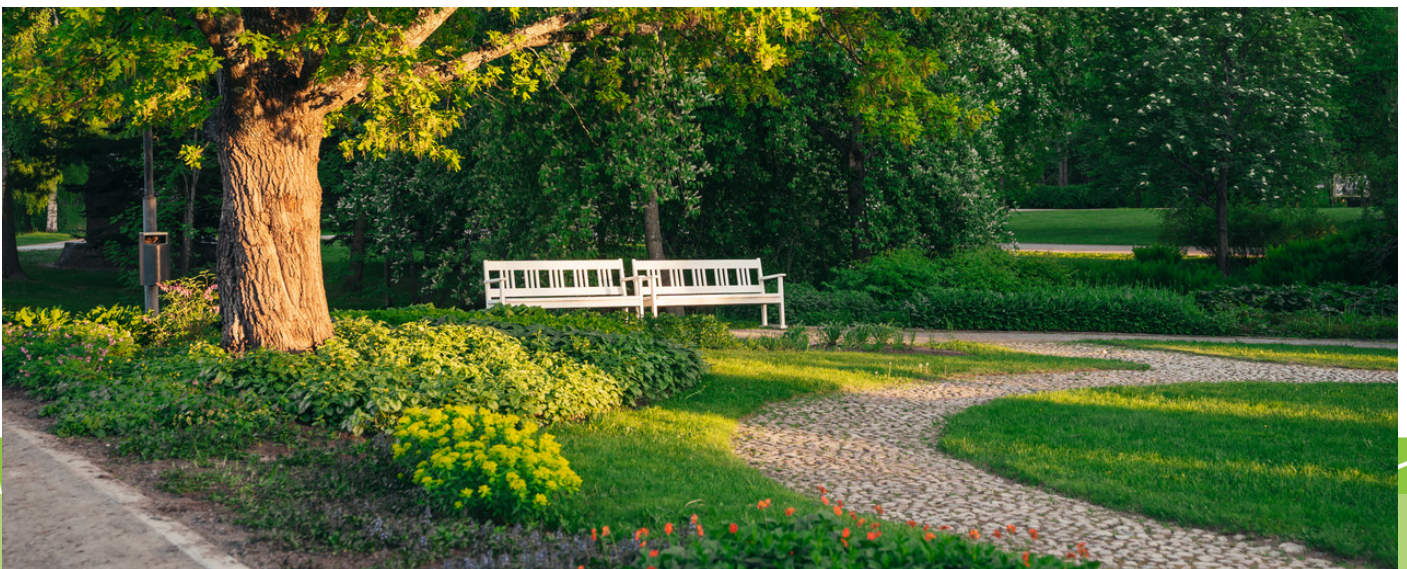
Nyt kun uuden organisaation sisäänajo on suoritettu ja hommat alkavat pikkuhiljaa luistaa, kaupungin omistajapolitiikka on linjannut liikelaitoksen osalta seuraavan lausunnon: *Oulun Infra -liikelaitoksen toimintaa jatketaan toistaiseksi kaupungin liikelaitoksena. Vuoden 2022 aikana arvioidaan liikelaitokselle tällä hetkellä kuuluvat tehtävät ja kehittämisvaihtoehdot.*

Mitä arviointi vuoden 2022 aikana tuo tullessaan jää aikanaan nähtäväksi. Muutos on sinällään monesti tarpeen ja hyvä ravistella vähän vanhoja tottumuksia, mutta jatkuva toimintojen muuttaminen ja tietynlainen kyseenalaistaminen on henkilöstön kannalta kuormittavaa.

Jatkuva muutos on pysyvää myös kaupunkiorganisaatioissa.

Rauhallista Joulua ja stabiilimpaa vuotta 2022!

Teksti ja kuvat: Heikki Pulkkinen, kaupunginpuutarhuri Oulun Infra -liikelaitos, Ympäristöpalvelut





Valon voima ja taika *Kuvat: Ansku Kaukola*

Turun kaupunki järjesti joulukuun alussa 'Valon polku' valotaidetapahtuman. Sen inspiraationa toimi Turku itse: sen tarinat, tunnelmat ja kaupunkimaisema.

Valon polku levittyä tapahtumaviikonlopun ajan Turun ydinkeskustaan ja Vanhankaupungin alueelle. Esillä oli peräti 14 erilaista valoteosta ja lisäksi muuta ohjelmaa, kuten tulitaietta, sirkusta, nukketeatteria ja valosuunnistusta.



Alexander Reichsteinin herkäthohtavat ihmishahmot tuovat terveisiä menneiltä ajoilta. Rautalankakehikosta taivutetut, fluorenssoivalla maalilla maalatut henkilöahmot heräävät henkiin uv-valossa kuin kummitukset. Ajallisesti valopatsaat edustavat eri aikakausien ihmisiä aina keskiajalta 1900-luvun alkupuolelle.

Turun Teatterisilta valaistiin ensimmäisen kerran vuonna 2016 ja on siitä lähtien ollut rakastettu osa kaupungin kausivalaistusta. Sillan valaistuksen toteutuksesta vastaa Turun Kaupunginteatteri ja kokonaisuus liittyy aina johonkin ajankohtaiseen teatterin ohjelmistossa olevaan näytelmään.

Tänä vuonna silta johdattaa kulkijan Keski-Maahan, Hobitti-esityksen tunnelmiin. Teatterisillan ylle kaartuva lohikäärme Smaug heräilee ja luo teatteritunnelmaa syöksemällä savua Aurajoen ylle tasatunnein aamuisin ja iltaisin aina helmikuun lopulle asti.

Teatterisillan tämän talven ilmeen on suunnitellut lavastaja Teemu Loikas, valot Janne Teivainen ja äänet Iiro Laakso. Toteuttajina on väkeä lavastamosta ja tekniikasta. ([Katso video](#))



Myös hänen korkeutensa Lumikuningatar hoveineen vieraili Turussa. Esityksen toteutuksesta vastasi TipTopWalkers, joka on aluetaiteseen ja sirkukseen erikoistunut, esittävän taiteen ammattilaisista koostuva katutaider ryhmä.





Amanda Parerin *Intrude*-teos loihti jättiläisjänisten taikamaailman Vartiovuorelle. Teoksella taiteilija halusi kuitenkin nostaa esille myös vakavampia kysymyksiä ihmisen luontosuhteesta.

Taiteilijan kotimaassa Australiassa jänis on muualta tuotu vieraslaji, joka on aiheuttanut paljon tuhoa maan luonnolle ja kotoperäisille eläinlajeille.

Viherympäristöliiton tilauskoulutuksia 2022

KESY

Tilaa kestävän ympäristörakentamisen KESY-koulutus organisaatiollesi / työyhteisöllesi räätälöitynä. Kouluttajana toimii Hanna Tajakka, Viher-Arkki. Koulutus toteutetaan joko asiakkaan tiloissa tai etänä.

KESY-tilauskoulutuksia on tarjolla:

torstai 13.1.2022, kello 12:00-16:00 vapaa
torstai 17.2.2022, kello 12:00-16:00 vapaa
torstai 24.3.2022, kello 12:00-16:00 vapaa
torstai 13.10.2022, kello 12:00-16:00 vapaa
torstai 10.11. tai 17.11.2022, kello 12:00-16:00 vapaa

RAMS&VKT

Koulutuksessa perehdytään vuonna 2020 käyttöön otettuun RAMSiin ja vuonna 2021 käyttöön otettuun VKT:hen sekä tutustutaan niiden soveltamiseen kunnossapidon suunnittelu-, hankinta- ja käytännön töissä.

Koulutus on puolen päivän mittainen ja se muodostuu lyhyistä aihepiiriin alustusluennoista, jonka jälkeen kurssilaiset pohtivat kouluttajan opastuksella pienryhmissä, miten uusi luokitus ja työselostus kannattaa huomioida viheralueiden kunnossapitotehtävissä käytännössä.

Osallistujat voivat etukäteen ilmoittautumisen yhteydessä ehdottaa itseään kiinnostavia aiheita tai kysymyksiä liittyen RAMSin ja VKT:n käyttöön. Kouluttaja valitsee näistä ehdotuksista kaksi eniten ehdotettua aihekokonaisuutta pienryhmätyöskentelyyn. Lisäksi pienryhmille on varattu mahdollisuus valita kolmanneksi käsiteltäväksi aiheeksi ryhmän itsensä valitsema asiakokonaisuus.

Koulutuksen tavoitteena on, että koulutuksen jälkeen osallistujat tuntevat RAMSin ja VKT:n sisällöt ja osaavat soveltaa niitä omissa kunnossapidon työtehtävissään. Tämän lisäksi koulutus on hyvä tilaisuus vaihtaa ajatuksia, näkemyksiä ja kokemuksia kunnossapidosta eri puolilla maata toimivien kollegoiden kanssa.

Koulutus on tarkoitettu kaikille viheralueiden kunnossapidon kanssa toimiville viheralan ammattilaisille. Kouluttajana toimii Hanna Tajakka, Viher-Arkki. Koulutus toteutetaan joko asiakkaan tiloissa tai etänä.

RAMS&VKT-tilauskoulutuksia on tarjolla:

torstai 20.1.2022, kello 12:00-16:00 alustavasti varattu
torstai 3.2.2022, kello 12:00-16:00 alustavasti varattu
torstai 20.10.2022, kello 12:00-16:00 vapaa
torstai 24.11.2022, kello 12:00-16:00 vapaa

Jos olet kiinnostunut tilaamaan työpaikallasi oman KESY tai RAMS&VKT koulutuksen, ota yhteyttä: info@vyl.fi.



Kiitos kyselyyn vastanneille!

Viime kesäkuussa lähetimme Hämeen ammattikorkeakoulun rakennetun ympäristön koulutusohjelmasta teille kunnossapidon käytäntöihin liittyvän kyselyn, johon saimme 44 vastausta. Kyselyssä selvitettiin, miten kunnossapidon keinoin on edistetty ja voitaisiin edistää luonnon monimuotoisuutta. Kyselyn taustalla oli HAMKin ja Helsingin kaupungin yhteistyöprojekti, jossa selvitettiin, miten kahteen erilaiseen puisto-kohteeseen voidaan lisätä monimuotoisuutta kunnossapidon tilaamisen ja toteuttamisen tavoilla.

Kyselyn taustatietoina selvitettiin vastaajan työnantaja, tehtävät ja työkokemus viheralalla. Vastaajista yli puolet toimii johtamisen ja päällikkötason tehtävissä. Päätoiminen työkokemus alalla jakautui seuraavasti: alle 20 vuotta työkokemusta oli 18 vastaajalla ja yli 20 vuotta työkokemusta ilmoitti 26 vastaajaa, joista 20:llä oli työkokemusta alalla yli 30 vuotta.

Seuraavassa on ensikäden poimintoja kyselyn keskeisistä tuloksista, vaikka tarkempi analysointi tapahtuukin myöhemmin.

Monimuotoisuutta edistäviä toimintatapoja, kuten lahoppuun lisäämistä, siemenpankin ja maamassojen hyödyntämistä paikanpäällä sekä hiilen kierron edistämistä toteutetaan vastausten perusteella hyvin.

Kunnossapitoa ohjaavat asiakirjat, kuten kohdekohtaiset suunnitelmat ja hoitoluokitus kuvaavat hyvin tavoitettilan. Mutta suurin osa vastaajista oli eri mieltä tai osittain eri mieltä siitä, että kasvullisen ympäristön muutos tai kulumisen aiheuttamat muutokset sisältyvät asiakirjoihin. Onko tähän syynä se, että kunnossapito edelleen tavoittelee yhtä sukkessiovaihetta eikä niinkään muokkautu sukkession (ja ajan) mukana?

Alueen hallinnoinnissa vastaajat tunnistivat eri mahdollisuuksia ja tahoja, jotka voivat edistää monimuotoisuutta. Yhteistyötahoja voivat olla esimerkiksi asukkaat ja yhteisöt, poliittiset päättäjät ja sekä alueen suunnittelijat ja kunnossapitäjät. Asukkaiden säännöllistä osallistumista kunnossapidon suunnitteluun pidettiin mahdollisena, mutta yhtä monta vastaajaa oli siitä myös eri mieltä tai täysin eri mieltä. Lienee selvää, että asukas-yhteistyö kunnossapidon käytännöissä ei ole 'tehokasta', mutta sen hyöty voi löytyä kohteeseen sitoutumisen ja ilkeivallan vähenemisenä tai jopa teemallisten kummi-kohteiden hoitovastuina, joissa sitoutunut asukastyö voisikin olla uusi toimintatapa.

Asukkaiden asenteet monimuotoisuutta edistäviin toimenpiteisiin ja niiden vaikutuksiin viheralueilla nousivat esiin niin vaihtoehtovalinnoissa kuin vapaissa vastauksissakin. Asukkaat näyttävät hyväksyvän viheralan ammattilaisten näkökulmasta paremmin lahoppuutarhat ja hulevesialueet kuin nurmikoiden muuttamisen niityiksi. Avoimissa vastauksissa tulee hyvin esille keinojen monipuolisuus, kun halutaan lisätä monimuotoisuutta. Vastauksissa näkyy keinovalikoima, joka vaihtelee leikkaamattomista nurmilämpäreistä metsäpuutarhoihin. Kuitenkin lähes kaikissa vastauksissa monimuotoisuuden lisää-

misen esteenä mainittiin asukkaiden ja hoitohenkilökunnan asenteet sekä huoli resurssien riittävyydestä. Erilaisten tai uusien hoitotapojen hyväksyttävyyden rakentamisessa asukkaiden kokemukset ja osallisuus ovat tärkeitä tekijöitä. Monimuotoisuutta edistävien ratkaisujen tiedottamisen ja osallisuuden lisäämisen arvioitiin edistävän asukkaiden ymmärrystä alueen merkityksestä ja luonnon monimuotoisuudesta.

Terveisin tutkijajäsen Outi Tahvonen HAMK Bio ja lehtori Sari Suomalainen HAMK Rakennettu ympäristö

Green Flag Award



Onko teidän kaupungissanne tai kunnassanne seuraava Green Flag Award puisto tai virkistysalue? Se voi olla kohde, jota haluatte kehittää näkyvästi, ja sitä kautta saada esimerkiksi poliittisten päättäjien huomion kiinnittymään erilaisiin viheralueisiin tai kansalaiset mukaan osallistumaan eri tavoin. Green Flag Award auditointi tekee näkyväksi kohteen erilaisia arvoja ja kehittämissuuntia. Sen ei tarvitse olla 'paraatipaikka', vaan erilaiset lähipuistot, joissa voidaan kehittää vaikka KESYn mukaista toimintaa ja kansalaisten osallistumismahdollisuuksia ovat hyviä kohteita. Tunnustuksen saaneet tahot ovat kiittelleet kohdekohtaisen suunnitelman kautta näkyväksi tulevia asioita ja kunnossapidon henkilöstön osaamiseen tärkeyttä.

HAMKin Viheralueiden hallinnointi- moduulin opiskelijat ovat tehneet kaikille hakijoille kohteen ensimmäisen hallinnointisuunnitelman. Hallinnointisuunnitelma on työkalu, jota organisaatio päivittää. Projekti kehittää tulevia alan ammattilaisia viheralueiden hallinnointiin eli tarjoatte myös tällä tavoin tärkeää yhteistyötä koulutuksen ja työelämän välillä. Alla prosessikuvaus eli nyt on hyvä aika (ja viimeistään 20.12.2021) ilmoittautua tähän maksuttomaan prosessiin (sari.suomalainen(at)hamk.fi). Otamme vuosittain työn alle 3-4 projektia.

Hakuvaiheesta lisätietoja:

<https://www.vyl.fi/tietopankki/green-flag-award-suomi/mika-on-gfa/hakemisen-edut/>

<https://www.greenflagaward.org/>



VIERASKYNÄ: Seppo Närhi, puutarhaneuvos

Me tarvitsemme lähivihreää



SEPPO NÄRHI

Viheralueiden, erityisesti lähiviheralueiden ja varsinkin lähiluontoalueiden, merkitys ja arvostus pomppasi pandemian myötä uusiin lukemiin. Monet tutkimukset osoittavat, että pandemian aikana ihmiset liikkuivat enemmän ja erityisesti luonnonalueiden käyttö lisääntyi.

Pandemian aikana viheralueita etsittiin laajemmalla alueella. Etsittiin kohteita, kuten maaseutua ja asuinalueita, joissa on luonnonympäristöä, metsää. Vältettiin ruuhkaisia puistoja. Samalla tietoisuus lähialueiden merkityksestä lisääntyi.

Asuntomessujen teettämät tutkimukset vuosilta 2020 ja 2021 viestivät, että yhä useampi pitää luontoa hyvinvoinnin kannalta tärkeänä. Saman tutkimuksen mukaan yhä harvempi pitää kaupunkiympäristön luontoa riittävänä, vuonna 2020 40 prosenttia ja vuotta myöhemmin 33 prosenttia. Asuinalueen ihanteessa hyvien ulkoilumahdollisuuksien arvostus on korkealla ja se nousi vuodessa. Vuonna 2020 89 prosenttia ja vuoden kuluttua 93 prosenttia arvosti korkealle asuinalueen hyviä ulkoilumahdollisuuksia, samoin pienten lasten mahdollisuutta liikkua vapaasti omalla asuinalueellaan, vuonna 2020 81 prosenttia ja 2021 88 prosenttia.

Erityisesti nuorilla aikuisilla on pandemian aikana korostunut luonnon merkitys osana hyvinvointia, vuonna 2020 kaksi kolmesta alle 25 vuotiaista aikuisista piti luontoa merkittävänä hyvinvoinnin kannalta, 2021 peräti 93 prosenttia oli tätä mieltä. Yhä harvemmalle nuorelle kaupunkiympäristön luonto

riittää, vuonna 2020 59 prosenttia koki sen riittävän, kun 2021 vain 24 prosenttia koki näin.

Onko nuorten asennemuutokset pysyviä vai vain korona-aikaan liittyviä? Jos muutokset ovat pysyviä, pitääkö kaupunkiympäristöä kehittää nuoria palvelemaan suuntaan? Mitä nuoret odottavat kaupunkiympäristöltä?

Tällaiset tutkimukset ovat kaupungeissa viheralueista vastaaville tärkeitä. Ihmisten arvostusten muutoksia on seurattava. Pandemia on muuttanut tavanomaista nopeammin käsityksiä luonnosta ja kaupunkiluonnosta. Päättäjille ja omille esimiehille on muistutettava pandemian opetus: ihminen tarvitsee kriisin hetkellä paikkoja, joissa voi olla yhteydessä luontoon, rauhoittua ja olla vaan turvaetäisyyksin!

Monet tekijät vahvistavat viheralaa

Viheralalla on ollut jo useita vuosia myönteinen aalto. Isot globaalit uhat ovat viheralalle mahdollisuus osoittaa alan tarpeellisuus. Kun ihmisistä yhä useampi asuu rakennetussa ympäristössä, pitää ympäristön vastata ihmisten tarpeita. Monipuolisia, riittävän laajoja käyttöviheralueita tulee olla riittävästi, lähellä ja saavutettavissa helposti.

Jokainen meistä tietää isot muutostekijät: ilmastonmuutos ja biodiversiteettikato, uusimpana hiilineutraalisuus. Ilmastonmuutos ja biodiversiteettikato ovat yhteydessä toisiinsa. Mitä enemmän ilmasto muuttuu, sitä enemmän lajeja on vaarassa

**VIERASKYNÄ: Seppo Närhi, puutarhaneuvos**

kuolla sukupuuttoon. Ilmastonmuutos aiheuttaa myös muutoksia, joihin viheralan ammattilaisilla on keinot vastata joko vaikutuksia hillitsemällä tai jopa vaikutuksia eliminoimalla. Kuten tiedämme, esimerkiksi rankkasateiden yleistyminen merkitsee lisääntyvää tarvetta hallita hulevedet rakennetussa ympäristössä. Tämä on huomioitava kaavatasolta detaljitasolle. Meidän on vakuutettava päättäjät viheralan ammattilaisten ammattitaidosta helpottaa kaupunkitulvien riskejä ja toisaalta luoda samalla viihtyisää ja monimuotoista ympäristöä.

Me voimme suunnitella ja toteuttaa viheralueita, jotka parhaimmillaan luovat elinympäristön uhanalaisille eliö- ja kasvilajeille. Me voimme rakentaa ympäristöjä, jotka turvaavat uhanalaisten lajien menestymistä, esimerkiksi paahdeympäristöt. Perhoslajeista noin 10 prosenttia on paahdelajeja, mutta uhanalaisista perhoslajeistamme puolet on riippuvaisia paahdeympäristöstä. Perhosten lisäksi myrkkypistiäiset, kova-kuoriaiset ja suorasiipiset (sirkat ja hepokatit) ovat lajeja, joilla merkittävä osa uhanalaisista lajeista on riippuvaisia paahdeympäristöistä.

Me pystymme rakentamaan paahdeympäristöjä rakennettuun ympäristöön ja siten luomaan elinympäristöä monille uhanalaisille lajeille. Pelkästään kasvisuunnittelun muutoksilla voimme rakentaa merkittävästi lisää elinympäristöä eri lajeille rakennetussa ympäristössä.

Kun teemme tällaisia pieniä muutoksia – jotka ovat olevien määrärahojen puitteissa täysin mahdollisia – voimme aktiivisella tiedottamisella näistä muutoksista nostaa oman työme arvoista merkittävästi.

Monilajisuuden edistäminen viheralueyhmittelyllä

Mielenkiintoista oli lukea Leea Purasen HAMK Lepaan opinäytetyö Monimuotoisuuden kehittäminen Lahden kaupunginosapuistoissa. Lahdessa on otettu käyttöön vuonna 2020 virkistysalueverkoston taso kaupunginosapuistot. Näitä puistoja on 24. Ne sijaitsevat kaupungin eri puolilla ja ovat keskenään erilaisia. Opinäytetyössä esitetään malleja, miten monimuotoisuutta voidaan lisätä. Kaupunginosapuistot jaettiin maiseman ja kasvillisuuden hallitsevien piirteiden perusteella kolmeen ryhmään: kaupunkipuisto, maisemapuisto, metsäpuisto.

Suora lainaus opinäytetyöstä: Luokittelun tarkoitus on muodostaa puistoista pienempiä kokonaisuuksia sen sijaan, että puhutaan kaikista puistoista yhtenä massana, tai jokaisesta 24 puistosta erikseen. Luokittelun avulla erilaisia kehittämistoimenpiteitä ja kokeiluja voidaan suunnata yksittäisten puistojen sijaan kokonaisuun puistoryhmiin. Näin toimenpiteet kohdistuvat laajalle alueelle ja eri puolille kaupunkia. Se on tärkeää paitsi monimuotoisuuden kehittämisen, mutta myös alueellisen tasa-arvon kannalta.

Ryhmittelyn avulla voidaan miettiä, millaisia monimuotoisuuden keinoja voidaan kunkin ryhmän sisällä olevissa kohteissa tehdä. Esimerkiksi kaupunkipuistojen ryhmäkasvi-istutuksia



SEPPÖ NÄRHI



SEPPÖ NÄRHI

VIERASKYNÄ: Seppo Närhi, puutarhaneuvos

voi osin korvata monivuotisilla istutuksilla, ja säilyviä ryhmäkasvi-istutuksia voi kehittää aiempaa monilajisemmiksi. Orgaanisen aineksen lisääminen kasvualustaan taas kehittää monimuotoisuutta muuttamatta puiston ilmettä.

Tällainen ryhmittelyajattelu voi helpottaa siirtymistä kokonaisvaltausemmin kohti monimuotoisempaa ympäristöä. Ei keskitytä asioihin puisto kerrallaan vaan puhutaan saman tyyppisistä puistoista kokonaisuutena.

Mitä hiilineutraalisuus tarkoittaa

Hiilineutraalisuus on noussut lyhyessä ajassa maailmanlaajuisesti esille, kun valtio yksi toisena jälkeen ilmoittaa tavoitteistaan puolittaa päästönsä tai olla kokonaan hiilineutraali tietyssä määräajassa. Suomi on asettanut tavoitteen olla hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä.

Tavoite on kova ja se vaatii monenlaista sitoutumista. Kaupungit suurina toimijoina ovat avainasemassa.

Viheralan näkökulmasta tavoite tarkoittaa, että monet hankinnat jatkossa on tehtävä tätä tavoitetta peilaten. Esimerkiksi sähkökäyttöiset koneet ja laitteet, etätyö, turhien matkojen välttäminen, biojätteen hyötykäyttö, paikallisten materiaalien ja tuotteiden hyödyntäminen, kierrätys ja uudelleenkäyttö. Miten energia tuotetaan, siinäkin tulee isoja muutoksia vielä tähän päivään nähden. Missä laajuudessa aurinkopaneelit

yleistyvät arkipäiväisessä energian hankinnassa? Asioita, jotka tiedämme, mutta jotka on otettava oikeasti käyttöön. Uusi kehittyvä teknologia tuo myös työtä helpottavia ratkaisuja.

Tieto tulee myös tarkentumaan erilaisten puistoalueiden hiilen sitomiskyvystä.

Digiaika ja tekoäly

Me elämme isoa digitaalisuuden tuomaa muutosta. Tieto suunnittelupöydältä siirtyy työmaalle ja työmaata voidaan valvoa käymättä paikalla. Tieto täsmentyy, työ tarkentuu ja nopeutuu.

Koneisiin tulee lisää tekoälyä. Yksinkertaiset työtehtävät voidaan tulevaisuudessa ohjelmoida koneiden hoidettaviksi niin, että ihmiselle jää valvonta ja huolto. Koneista saadaan informaatiota, joka helpottaa päivittäistä työtä.

Otetaan KESY käyttöön

Me voimme olla aidosti ylpeitä viheralan omasta kestävästä kehityksen toimintamallista, KESY. Se on muita aloja edellä ajattelutavaltaan. Koko viherala on jaettu prosesseihin, jotka sisältävät koko viheralan toimintaketjun. Samalla jokaiselle ketjun tasolle on omat KESY-sisällöt. Näin toimintamalli on aukoton ja se koskettaa jokaista viheralan toimijaa.



SEPPO NÄRHI

VIERASKYNÄ: Seppo Närhi, puutarhaneuvos

Suuri haaste on käytännön toteutus ja toimintamallin käytännön toteutuksen seuranta. Niin kauan kuin ei ole olemassa toimintaa kuvaavia standardeja tai ohjeita ja mittareita, joilla toiminnan toteutumista voidaan arvioida, käytännön toteutus vähän ontuu. Meillä pitää olla laskurit tai vertailuohjelmat, joilla voidaan vertailla erilaisia tuotantopanoksia, käytettäviä materiaaleja, raaka-aineita, tuotteita ja koneita. Vain yhteisesti sovitulla laskentaperiaatteilla voidaan oikeasti erilaisia tarjouksia vertailla keskenään KESY-periaatteilla.

Voimme käynnistää KESY-toiminnan asettamalla toimijoille tiettyjä ehtoja. Mutta tarjousten välisiä eroja ei voida ilman laskentamalleja aukottomasti vertailla.

Miten organisaatiot kehittyvät

Kaupunkien organisaatiot ovat eläneet viimeisten vuosikymmenten aikana moneen suuntaan. Joissakin kaupungeissa on yhtiöitetty, ulkoistettu, otettu käyttöön tilaaja-tuottaja -malleja ja joissakin kaupungeissa eletään perinteiseen tapaan kaupungin omin voimin. Kokemukset ovat ristiriitaisia. Jotkut kaupungit ovat pettyneet muutoksiin ja peruneet päätöksiä, joissakin on edetty valittuun suuntaan syvemmälle.

Viheralan näkökulmasta tilanne on tuonut haastetta. Perinteisen kaupunginpuutarhuri-nimikkeen taustalla ei ole enää välttämättä johtavaa virka-asemaa vaan se saattaa olla osavastuu kokonaisuudesta. Joissakin kaupungeissa virkanimike on kadonnut ja tilalle on tullut päälliköitä tai suunnittelijoita tai jollakin muulla nimikkeellä toimivia.

Haastavinta tilanne on kaupungin viheralan kokonaiskehityksen kannalta. Kuka kantaa vastuu kaupungin puistotoimen kokonaisuudesta. Mihin suuntaan puistokulttuuria viedään. Kenen puoleen kaupunkilainen tai ulkopuolinen kaupungissa kääntyy. Viheralueiden merkityksen kasvaessa kaupungissa pitää olla virkamies, joka syöttää kaupungin ylemmälle johdolle viestiä viheralueiden tarpeellisuudesta, niiden kehittämistarpeista ja toisaalta olla kaupunkilaisille toiminnasta vastaava persoona.

Yhteistyöstä voimaa

Tulevaisuus on entistä enemmän sirpaletietoa sisältävä. Meidän on erikoistuttava syvälle, spesialisoiduttava. Meidän on osattava tuoda spesiaalitietoa esille ja oltava mukana yhteistyössä muiden ammattilaisten kanssa samalla kun hallitsemme kokonaisuuden. Viheralueet ovat osa teknistä sektoria, jossa on hallittava monenlaisia asioita. Meidän on oltava osa isompaa kokonaisuutta, yksin äänemme hukkuu. Yhteistyö on avain menestyä.

Meidän pitää hankkia osaamista uusissa tehtävissä. Esimerkiksi ulkoistaminen asettaa tilaajille vaatimuksia lisäkoulutukseen. Onneksi viherala on noteerattu yhtenä tasavertaisena alana FISE:ssä. FISE:n asettamien uusien koulutusvaatimusten myötä viheralan ammattilaiset nousevat muiden alojen, kuten teknisen ja kiinteistöalan ammattilaisten rinnalle. Kun FISE-pätevyydet saadaan hyväksytetyksi rakennuttamisessa,

suunnittelussa ja työnjohdossa, on ketju lähes täydellinen. Jatkossa on harkittava, riittääkö Viherympäristöliiton auditointi vihervalvojen osalta, vai pitääkö myös tämä pätevyys viedä FISE:een.

Tulevaisuus on meidän

Tulevaisuus tuo uusia näkökulmia viheralalle. Tiedämme, että luonnolla on elvyttävä, stressiä helpottava vaikutus. Aito luonto myös ennalta ehkäisee mielen häiriöitä ja auttaa toipumisessa. Erilaisten luontoon liittyvien palvelujen, kuten terapiapalvelujen, lisääntyminen kasvattaa meidän ammattialan palvelujen tarvetta. Pitää luoda, rakentaa ja kunnossapitää elvyttäviä ja toisaalta myös muille eliölajeille elinympäristöä tarjoavia ympäristöjä. Samalla turvataan lähellä asutusta aitoa oikeaa luontoa. Hyvä esimerkki on Lahdesta, jossa on juuri julkaistu Luontoaskel terveyteen, Lahden seudun terveys- ja ympäristöohjelma 2022-2032, jossa mietitään mm. luonnon hyvinvointivaikutuksia.

Jokaisessa isommassa kaupungissa tulisi olla kaupunginhallituksen tai -valtuuston hyväksymä viherstrategia tai viherpoliittinen ohjelma. Se tulee sitoa johonkin aikajänteeseen ja sille on luotava toteutusohjelma kustannusvaikutuksineen. Strategiaa tai ohjelmaa on myös säännöllisesti päivitettävä. Pandemia on tuonut uutta tietoa, johon on mahdollisesti näissä strategiapapereissa reagoitava. Hyvä esimerkki täsmällisestä tavoiteasetannasta on kaupunkipuulinjaus, joita on jo muutamissa kaupungeissa valmistunut.

Olen vakuuttunut, että ihmiset tulevat entistä enemmän vaatimaan hyvää lähiympäristöä. Viheralan ammattilaisilla tulee olemaan töitä lisääntyvien toivomusten täyttämiseksi. Kaupunginpuutarhureilla on Suomessa viheralan ammattilaisten tässä pitkä perinne. Sitä perinnettä on syytä vaalia edelleen.

- Stella From, Paahdeympäristöjen ekologia ja uhanalaiset lajit. Suomen ympäristökeskus, 2005.
- Asumisen ihanteet kyselytutkimus, Asuntomessut 2021.
- [Coping With Crisis: Green Space Use in Helsinki Before and During the COVID-19 Pandemic](#). Silviya Korpilo, Anna Kajosaari, Tiina Rinne, Kamyar Hazanzadeh, Christopher M. Raymond and Marketta Kyttä.

